علم حال

آلتنچی قسم

نکاح - طلاق - یمین.

مرتبی: ع. ح. ابراهیمف.

بهاسی ٥ تین

ناشری:
,,چولپان'' کتبخانه‌سی
اوفاده.

Казань,
Электро-тип. „МААРИФЪ"
1914 г.

بسم الله الرحمن الرحيم

نـكاح

نـكاحنڭ ركنى ايجاب - قبولدر؛ يعنى يكت بلەن قزنڭ برسينڭ آلدم، ايكنچيسينڭ باردم دييووى، ياكه بولارنڭ وكيللرينڭ برسينڭ بيردم، ايكنچيسينڭ آلدم ديب ئەيتوويدر. ايجاب - قبول سوزلرينڭ ايكيسيدە ماضى، ياكه برسى امر، ايكنچيسى ماضى بولو لازمدر. مثلا يكت قزغه، مين سينى آلدم ديگاندن صوڭ قز، مين سيڭا باردم ديسه، نـكاح بولور؛ يايسه يكت قزغه، سين ميڭا خاتونلقغه بار ديب ئەيتـكاندن صوڭ، قز باردم ديسه، نـكاح بولور. يكت قزغه، مين سينى خاتونلقغه آلورمن ديسه، صوڭره قز، مين سيڭا بار رمن ياكه باردم ديسەدە، نـكاح بولميدر.

نـكاحنڭ شرطلرى: «برنچى» يكت بلەن قزنڭ رضا بولولرى شرطدر. يكت، ياكه قز اوز اختيارى بلەن رضا بولماسه، نـكاح درست بولميدر. يكتنى، يايسه قزنى كوچلەب، قورقتوب رضالاندرسەلر، نـكاح درست بولماس.

«ايكنچى» يكت بلەن قزنڭ، يايسه بولارنڭ وكيللرينڭ هر ايكاوينـگدە ايجاب - قبول سوزلرن ايشوتولرى شرطدر.

«اوچنچى» نـكاح وقتنده ايكى شاهد حاضر بولوب، «آلدم - بيردم» سوزلرينى، ايكيسيدە بر يولى ايشوتولرى شرطدر. بر شاهد بر مجلسده ايشوتوب، ايكنچى شاهد ايكنچى مجلسده ايشوتسه، نـكاح درست بولماس. شاهدلر، ايكى اير، يايسه بر اير ايكى خاتون بولو شرطدر.

«دورتنچى» يكت بلەن قز آراسنده نـكاحنڭ حرام بولماوچيلغى شرطدر. يعنى يكت بلەن قز، بر برسينه محرم قردەش بولماسقه تييشدر.

«بيشنچى» نـكاحنڭ مهر برابرنده بولووى شرطدر. لـكن نـكاح وقتنده

مهرنك ئەيتولووی شرط توگلدر. مهرنك ایك آزی اون درهم «ایکی‌صوم» در. اون درهمدن کیمەك مهر بلەن رضا بولسەلردە، همانده اون درهم بیرولازم بولور. آتالغان مهر اون درهمدن آرتق بولسە، تلەسە نی قدر آرتق بولسون، شول آتالغان مهر لازم بولور. مهر بردە ئەیتولمەسە، یایسە نکاحنك مهرسز بولووینە رضا بولسەلر، بو صورتلرنك ایکیسندەدە نکاح درست بولور. لکن بو صورتلردە مهر مثل لازم بولور. یعنی بو قز شیکللی قزلرنك مهری کوبمی بولسە، بو قزغەدە شول قدر اوك مهر بیرو لازم بولور.

مهرنك بارسون حاضر بیروب بترو شرط قیلونسە، بو مهرگە «مهر معجل» دیب ئەیتولە. مهرنك بر قدریسی حاضر بیرولورگە بولوب، باشقەسی کوتەچككە قالسە، حاضر بیرولەچگینە «معجل» کوتەچككە قالغانینە «مهر مؤجل» دیب ئەیتولەدر. مهر معجلنی نکاح وقتندە بیرو تییشدر. مهر معجلنی آلغانغە قدر، خاتون ایری بلەن قوشلمی توروغە اختیارلیدر. ایر، خاتوننی آیرسە، یاکە ایر بلەن خاتوننك برسی ئولسە، شول وقتدە مهر مؤجلنی تولەو لازم بولور.

خلوة صحیحە (*) بولغاندن صوك، خاتوننی طلاق قیلسە، یایسە خلوتدن ئلك ایر بلەن خاتوننك برسی ئولسە، آتالغان مهرنك بارسون، مهر آتالماغان بولسە، مهر مثلنی تولەو لازم بولور. خلوتدن ئلك طلاق قیلسە، آتالغان مهرنك یارطیسون بیرر، مهر آتالماغان بولسە، برقات کیيم بیرو لازم بولور.

نکاحنك رکن و شرطلری تابولسە، نکاح تمام بولور؛ نکاح وقتندە خطبە اوقو سنتدر.

محرملر.

نکاحلری بر برسینە درست بولماغان کشیلرگە محرم، بر برسینە نکاحلری درست بولسە، نامحرم دیب ئەیتولەدر.

ایر کشینك آناسی، آناسینك یاکە آتاسینك آناسی «ئەبیلر» نی قدر یوقاری کیتسەدە بو کشیگە نکاحلەنورگە درست بولماس. آتاسینك یاکە آناسینك قز قردەشینی نکاحلەنو درست توگلدر. اوزینك قز قردەشینی و آنك قزینی، نی قدر توبەن کیتسەدە، نکاحلەنو درست بولماس. اوزینك ایر قردەشینك قزینی،

(*). خلوة صحیحە: کشی بولماغان اورندە ایر بلەن خاتوننك ایکاوسینگنە قالوویدر.

نی قدر توبەن کیتسەدە نکاحلەنو حرامدر. اوزینك قزینی وآنك قزلارینی، نی قدر توبەن کیتسەدە، نکاحلەنو حرامدر.

برخاتوننی نکاحلەو بلەن «گرچە ایر بلەن خاتون برگە قوشولماسەدە» بوایرگە خاتوننك آناسن نکاحلەو حرام بولور؛ خاتوننی نکاحلەب، ایکاوی برگە قوشولغان بولسەلر، خاتوننك قزی بوایرگە حرام بولور؛ برگە قوشولماسدن ئلك، خاتوننی طلاق قیلسە، بوخاتوننك قزینی آلو درست بولور. اوغلینك خاتونن «کیلنن» نکاحلەو درست توگلدر.

یات خاتون بربالانی ایمزسە، خاتون بو بالاغە آنا، خاتوننك ایری آتا بولوب، خاتوننك بالالری بو بالاغە قردەش بولورلار. خاتوننك سوتینی آشقە قوشوب بالاغە آشاتسەلر، خاتون بوبالاغە آنا بولماس، سوتنی، صو شیکللی صییق نەرسەگەقوشوب آشاتسەلر، سوت‌صودن کوبرەك بولسە، خاتون‌بو بالاغە آنابولور؛ سوت صودن آز بولسە، آنالق‌ثابت بولماس. یوقاریدە ئەیتولگان محرملکلرنك بارچەسی، شوشی ایمزو صورتندەدە یورتلور.

طلاق

ایر بلەن خاتون آراسندە محبت بولماسە، ایرنك خاتوننی طلاق قیلووی «آیرووی» درست بولور. لکن خاتون پاك بولغان وقتدەغنە طلاق قیلور؛ خاتون پاك بولماغاندە طلاق قیلو بدعتدر.

بالغ، عاقل بولغان کشینك طلاق قیلووی بلەن‌گنە خاتون آیرولور؛ خاتونی بولغان صبی، یاکە مجنوننك طلاق قیلووی‌بلەن خاتونی طلاق‌بولماس.

برکشی ایسرك کوینچە، یایسە برەونك کوچلەوی سببلی، یایسە اوینابقنە طلاق قیلسە، خاتونی طلاق بولور. تلسز کشی، خاتونن طلاق قیلوونی برەر اشارە بلەن آڭلاتسە، خاتونی طلاق بولور.

طلاق اوچ تورلی: طلاق رجعی، طلاق باین خفیف، طلاق باین غلیظ.

طلاق رجعی: طلاق لفظینە، باشقە سوز آرتدرمیچە طلاق قیلو «طلاق رجعی» بولور. مثلا برکشی خاتونینە: «مین سینی طلاق قیلدم» یاکە «سین میندن طلاق» دیسە، طلاقنی نیت ایتمەسەدە بر طلاق رجعی بولور. بردن

آرتقنی نیت ایتسه، ایکی، یاکه اوچ دیگان سوزنی قوشماسه، همانده بر طلاق رجعی بولور.

طلاق رجعینینگ حکمی: طلاق رجعی بلهن طلاق قیلونغان خاتون، عدتی اوتمیچه ایرینینگ نکاحندن چقماس. ایرینه محبتلی کورنور اوچون، عدت اچنده خاتوننینگ یاخشی کییملر کییوب یورووی درست بولور. عدت اچنده خاتوننینگ رضالغندن باشقه‌اوق، ایرنینگ طلاقدن قایتووی درست بولور. مثلا ایر خاتونینه: «مین طلاقمدن قایتدم» دیسه، یایسه نفسی تلهب خاتوننی توتسه، یاکه اوبسه، شونینگ بلهن طلاقدن قایتقان بولور، یا گادن نکاح قیلو حاجت بولماس. خاتون، عدت اچنده ایرن توتسه، یاکه اوبسه، بو اشکه ایر رضا بولسه، بو هم قایتو بولور. ایر: «مین طلاقمدن قایتدم» دیگانده، خاتون عدتنینگ اوتوون دعوی قیلسه، عدت تولارلق وقت اوتکان بولسه، ایرنینگ قایتووی درست بولماس؛ عدت تولارلق وقت اوتمه‌سه، ایرنینگ قایتووی درست بولور.

طلاق باین خفیف: طلاقی لفظینه برهر صفت قوشوب ئه‌یتسه، طلاق باین خفیف بولور. مثلا ایر، خاتونینه: «سین میندن زور طلاق، یایسه قاتی طلاق» دیسه، بو سوز بلهن اوچ طلاقنی نیت ایتمه‌سه، بر طلاق باین بولور. ایر، خاتونینه: «سین میندن کیت، یایسه سین میندن ئوزلگان، یایسه سین میگا حرام» دیسه، شوشی سوزی بلهن طلاقنی نیت ایتسه، بر باین طلاق بولور. خاتوننینگ رضالغی بلهن مال برابرینه طلاق، یایسه خلع قیلسه، بو صورتلهده بر باین طلاق بولور.

طلاق باینینگ حکمی: ایر، خاتونینی باین طلاق بلهن آیورسه، خاتونغه نکاحسز قایتا آلماس. خاتون رضا بولسه، عدت اچنده بولسه‌ده، شول ایرینینگ، خاتوننی نکاحلهب آلووی درست بولور.

طلاق باین غلیظ: ایر، خاتونینی اوچ طلاق بلهن طلاق قیلسه، «تلهسه بر بولی اوچ طلاق قیلسون، تلهسه تورلی وقتده قیلغان طلاقلری جییلوب اوچکه تولسون» خاتون، طلاق باین غلیظ بلهن طلاق بولور. تحلیل قیلمیچه، نکاح بلهنگنه بو ایرگه درست بولماس.

تحلیل: اوچ طلاق بلهن طلاق قیلونغان خاتون، عدتی اوتکاچ ایکنچی

ایرگه نکاحلەنسه، ایکنچی ایری، یاقینلق قیلغاندن صوڭ طلاق قیلسه، بو خاتوننڭ اولگی ایرینه نکاحلەنووی درست بولور. ایکنچی ایری یاقینلق قیلمیچه آیورسه، بو خاتوننڭ اولگی ایرینه نکاحلەنووی درست بولماس.

طلاقنی تعلیق: خاتوننڭ طلاق بولوون بر نەرسەگه باغلاوغه، طلاقنی تعلیق دیب ئەیتولەدر. مثلا بر کشی، خاتوننینه: «سین شوشی اویگه کرسەڭ طلاق» دیسه، طلاقنی تعلیق بولا. یعنی خاتوننڭ طلاق بولوون، خاتوننڭ شوشی اویگه کروینه باغلاو بولادر. خاتون، شول اویگه کرو بلەن طلاق بولور. ایکنچی مرتبه شول اویگه کرسەده، یاڭادن طلاق بولماس.

ایر خاتوننینه: «سین بو اویگه کرگان صاین طلاق» دیسه، خاتون بو اشنی اوچ مرتبه اشلەوینڭ هر برنده برەر طلاق بولوب، ایرندن اوچ طلاق بلەن آیرولور. تحلیل صوڭنده شول ایرینه نکاحلەنوب یاڭادن بو اشنی اشلەسەده، طلاق بولماس.

برکشی: «مین فلان اشنی اشلەسەم، هر بر آلغان خاتونم طلاق بولسون» دیسه، بو اشنی اشلەو بلەن هر بر آلغان خاتونی طلاق بولوب تورر.

طلاقنی تفویض: طلاقنی خاتوننڭ اوز اختیارینه تابشروغه «طلاقنی تفویض» دیب ئەیتولەدر.

ایر، خاتوننینه: «مین سینڭ اوز اختیاریڭه طلاقنی تابشردم» دیب ئەیتسه، خاتون شول مجلسده وقتده «مین اوزمنی طلاق قیلدم» دیسه، طلاق بولور؛ مجلسدن آیرولغاچ ئەیتسه، طلاق بولماس. «مجلسدن آیرولو، شول مجلسدن توروب کیتو، یایسه باشقه بر اشکه کرشو بلەن بولور».

ایر، خاتوننینه: «تلەگان وقتڭده اوزڭنی طلاق قیل» دیسه، خاتون، تلەگان وقتده اوزینی طلاق قیلا آلور.

خلع: ایر خاتونندن مال آلوب آیروغه خلع دیب ئەیتولەدر.

خاتوندن مال آلوب، خلع یاکه طلاق قیلو، خاتون ایرنی یاراتمیچه، اوزی آیرولونی تلەسەگنه، درست بولور. ایر، خاتوننی یاراتمیچه، اوزی آیروغه تلەسه، خاتوندن مال آلوب طلاق قیلو درست توگلدر. خلع قیلونغان خاتون، بر باین طلاق بلەن طلاق بولور.

بدل خلع: خلع برابرینه آلونغان نەرسه گه، بدل خلع دیب ئەیتولەدر.
بدل خلع، خاتوننڭ مهری قدر گنه، یایسه مهردن آزراق بولورغه تییشدر.
مهردن کوبرەك آلسەده، خلع درست بولور. لکن مهردن آرتق آلو مکروهدر.
خلع، بیك آز نەرسه برابرنده بولسەده درست بولور. عدت نفقەسی کبك، مقداری بلونمەگان نەرسه برابرنده بولسەده درست بولور. خاتون بدل خلع برابرینه، شوشی ایرینڭ یەش بالاسن، ایکی، یایسه اوچ یل تربیەلەونی اوستینه آلسه، درست بولور. شول وقت اچنده بالانی تربیەلەو، خاتونغه لازم بولور. بالانی تربیەلەو وقتی تولغانچه، خاتون ئولسه، خاتوننڭ مالندن، بالا تربیەسی اوچون تییش بولغان مالنی ایرینه بیرولور.

عدت: طلاق قیلونغان خاتون، حیض کوره تورغان بولسه، بونڭ عدتی اوچ حیض‌در. یعنی اوچ حیض اوتکانچی، بو خاتوننڭ ایکنچی ایرگه بارووی درست بولماس. طلاق قیلونغان خاتون، حیض کورمی تورغان بولسه، بو خاتوننڭ عدتی اوچ آیدر. اگر یوکلی خاتون بولسه، یوگن قویغانغه قدردر.
ایری ئولگان خاتوننڭ عدتی، یوکلی بولماسه، «حیض کورسەده کورمەسەده» دورت آیده اون کوندر؛ یوکلی خاتون بولسه، یوگن قویغانغه قدردر.
طلاق قیلونغان خاتون اوچون، عدتی اوتکانچی تورورغه، اوی حاضرلەب بیرو، خاتوننڭ ناماغن تویدرو، کییەرگه کییم بیرو، ایرگه واجب بولور.
ایری ئولگان خاتونغه عدت نفقەسی بیرولمەس.

ظهار: ایر، خاتونن، اوزینڭ آناسینڭ یا کەمحرم قردەشینڭ قارارغه درست بولماغان بر اعضاسینه اوخشاتوغه ظهار دیب ئەیتولەدر. مثلا ایر، خاتونینه: «سین میکا آنامنڭ آرقاسی کبی» دیسه، ظهار بولادر.
ایر، خاتونینه: «سین میکا آنام شیکللی» دیسه، ایرنڭ نیتینه کوره بولور. اگر آنام کبی حرمتلی بولوون نیت ایتدم دیسه، شول نیت ایتکان حرمتلەوی بولور؛ ظهارنی نیت ایتدم دیسه، ظهار بولور؛ طلاقنی نیت ایتدم دیسه، خاتونی بر باین طلاق بولور؛ بر نەرسەده نیت ایتمەسه، هیچ نەرسه بولماس.
خاتوننی ظهار قیلغاندن صوڭ، ظهارنڭ کفارتن برگانگه قدر، خاتون شول ایرینه حرام بولور.

طلاق قیلوب، ایر، عدت اچنده ئولسه، خاتون ایرنڭ مالندن میراث آلور. عدت اچنده خاتون ئولسه، ایر آنڭ مالندن میراث آلماس. اگر خاتوننڭ رضالغی بلەن بائن طلاق قیلسه، ایرده خاتونده میراث آلوشماسلر.

بر کشی اوزینڭ سلامت وقتنده خاتونن، طلاق بائن بلەن آیروب، صوڭره، خاتوننڭ عدتی اچنده ایر آوروب ئولسه، یایسه اوزینڭ آوروو وقتنده خاتونن بائن طلاق قیلسه، صوڭره شول آورووندن سلامتلەنوب، ایکنچی تورلی آورو بلەن عدت اچنده ئولسه، خاتون میراث آلماس.

ایر، خاتونن طلاق رجعی بلەن طلاق قیلسه، «ایر، تلەسه اوزینڭ آورو وقتنده، تلەسه سلامت وقتنده طلاق قیلسون» عدت اچنده ایر ئولسه، ایرنڭ مالندن خاتون میراث آلور، خاتون ئولسه، آنڭ مالندن ایر میراث آلور.

نسبنڭ ثبوتی: حملنڭ مدتینڭ ایڭ آزی آلتی آی وایڭ کوبی ایکی یلدر. برکشینڭ خاتونی، نکاح کوننن باشلاب آلتی آی تولغان وقتده بالا تودرسه، بو بالا شول کشینڭ بالاسی بولوب، شرعا آنڭ وارثی بولور. آلتی آیدن ئلك تودرسه، بو کشینڭ بالاسی بولماس.

طلاق رجعی بلەن طلاق قیلونغان خاتون، طلاق وقتندن ایکی یل، یایسه ایکی یلدن آرتغراق اوتکاچ، بالاتودرسه، عدت اوتوون اقرار ایتمەگان بولسه، بالا، شول ایرنڭ بالاسی بولور؛ ایرنڭ عدت اچنده طلاقدن قایتقانلغی بلەن حکم ایتولوب، ایر خاتونی بلەن عدت اچنده قوشلغان دیب حساب قیلونور؛ ایکی یلدن کیمرەکده تودرسه، خاتون عدتنڭ اوتوون اقرار ایتمەگان بولسه، حملنڭ طلاقدن ئلك بولووی بلەن حکم ایتولورده بالا، شول ایرنڭ بالاسی بولور. بو صورتده ایرنڭ طلاقدن قایتووی بلەن حکم ایتولمەس. یعنی ایر بو صورتده طلاقدن قایتقان بولماس.

طلاق باین بلەن طلاققیلونغان خاتون، طلاق وقتندن ایکی یل اوتمەسدن ئلك بالا تودرسه، بالا شول ایرینڭ بالاسی بولور؛ ایکی یل تولغانده تودرسه، اول ایرنڭ بالاسی بولماس. صوڭغی صورتده، ایر اوزمنڭ بالام دیب دعوی قیلسه، آنڭ بالاسی بولور.

خاتون عدتنڭ اوتوون اقرار قیلغاندن صوڭ «تلەسه طلاق عدتی، تلەسه وفات عدتی بولسون» ایرندن آیرولغان کوندن باشلاب، آلتی آیدن کیمرەکده

بالانودرسه، بالا، شول ایرینکی بولور؛ آلتی آی تولغان تودرسه، آنك بالاسی بولماس.

ایری ئولگان خاتون، ایکی یلدن کیمره کده بالا تودرسه، عدتنك اوتوون افرار اینمه گان بولسه، بو بالا، ئولگان ایرنك بالاسی بولوب، آنك مالندن میراث آلور.

نفقه.

خاتوننی آشاتو، کییندرو، خاتونغه تورغه اوی حاضرله‌و ایرمو ینینه واجب در.

ایری بای بولوب، خاتون یارلی بولسه، یایسه خاتون بای بولوب، ایر یارلی بولسه، اورتاچه نفقه واجب بولور. هر ایکاویده بای بولسه، اوزلرینك بایلقلرینه کوره، ایرنك تربیه قیلووی لازم بولور. ایکاویده فقیر بولسه، ایر اوزینك کوچینه کوره تربیه قیلور.

خاتون ایرینی تاشلاب کیتسه، ایرینك اوینه قایتقانغه قدر نفقه واجب بولماس.

خاتون نفقه اوچون بورچلانسه، شول بورچنی توله‌و، ایرگه لازم بولور.

خاتوننی تربیه‌ل‌وگه ایرنك کوچی یتمه سه، قاضی خاتوننی ایرندن آیرور.

ایر، چیت ییرگه کیتوب، بردە خبری بولماسه، قاضی ایرنك یەش بالاسینه، آتا - آناسینه هم خاتونینه تربیه‌لنورلك قدر، ایرنك قالغان مالندن آلوب بیرور.

خاتون، ایرینك آتا - آناسی بله‌ن بر اویده تورغه رضا بولماسه، خاتوننی اوز آلدینه توتو، ایرگه لازم بولور.

ایر بله‌ن خاتوننك اوزلرینك حاللرینه کوره، خاتوننی کییندرو ایرگه لازم بولور.

بالالار نفقه‌سی: یەش بالانك اوزینك مالی بولماسه، آنی تربیه‌له‌و آتاسینه لازم بولور. یەش بالا ایمه تورغان بولوب، اوز آناسی ایمزمه‌سه، آتاسی باشقه خاتوننی یاللاب ایمزدرر. بالانك اوز آناسی ایمزسه، ایمزگان اوچون حق آلووی درست بولماس. بالانك آناسی طلاق قیلونوب، عدتی اوتکان بولسه، بالانی ایمزگان اوچون ایرندن حق آلووی درست بولور. باشقه خاتونلار آلغان حقغه رضا بولسه، بالانی اوز آناسینه بیروب ایمزدرو آرتقدر.

کییه‌وگه بیرولمه گان قزنك، کسب قیلوغه کوچی بولماغان، بالغ بولغان ایر بالانك، اوزلرینكماللری بولماسه، نفقه‌لری آتاغه لازم بولور. اوزلرینك ماللری بولسه، اوز ماللرندن تربیه قیلونورلر.

محرملر نفقه‌سی: بای کشیگه، یارلی بولغان آتا-آناسینك ویارلی

بولغان قرده‌شلرینك «یعنی کییه‌وگه بیرولمه‌گان قز، یه‌ش بالا، کسبکه کوچی یتمه‌گان، بالغ بولغان ایر قرده‌شلر» نفقه‌سی لازم بولور. بای بولغان ایر وقز بالالرغه، آتا-آنانك نفقه‌سی بر تیگز لازم بولور. یارلی قرده‌شلرندن تربیه‌له‌وچیلرنك قایسی کوبه‌ی اولوش میراث آلوراق بولسه، شول میراث ره‌وشنچه تربیه قیلورلار. مثلا بر کشینك بای بولغان بر ایر قرده‌شی وبای بر قز قرده‌شی بولسه، بوکشینك نفقه‌سینك اوچدن ایکی اولوشی ایر قرده‌شینه، بر اولوشی قز قرده‌شینه لازم بولور.

یه‌ش بالا کم تربیه‌سنده بولو آرتق

خاتون ایرندن آیرولغان وقتده، یاکه ایری ئولگان وقتده یه‌ش بالاسی بولسه، آناسی بالانی اوزم آصریم دیسه، بالانی آناغه بیرولور. بالانك نفقه‌سی اوچون کیره‌ك نه‌رسه‌نی آتاسی بیرور. بالانك آناسی ئولسه، یایسه بالانی آصرارغه آلماسه، بالانی آناسینك آناسینه بیرولور. اولده بولماسه، آتاسینك آناسینه بیرولور. آتانك آناسیده بولماسه، بالانك قز توغانلرینه بیرولور. قز توغانلری بولماغانده، آناسینك قز توغانلرینه بیرولور. آلارده بولماسه آتاسینك قز توغانلرینه بیرولور. (بالانك آناسی، بالاغه محرم بولماغان بر کشیگه نکاحلانسه، بالانی آناسندن آلونور؛ شول ایرندن آیرولسه، بالا همانده آناسینه بیرولور)

اوشبو خاتونلردن برسیده بولماسه، آتاسینه، آتاسی بولماغانده آتانك آناسینه بیرولور. اولده بولماسه، بالانی اوزینك توغانلرینه بیرولور. لکن بالا تله‌سه کم تربیه‌سنده بولسه‌ده بالانك نفقه‌سی آتاغه لازم بولور؛ آتاسی بولماغانده، نفقه بابنده ئه‌یتولگان کشیلرگه لازم بولور.

یمین «آنط»

یمین اوچ تورلی: یمین غموس، یمین لغو، یمین منعقدر.

یمین غموس: بر اشنك یالغان ایکانن بله توروب آنط ایتودر. ئوتکان زمانده بولغان بر اشنی بولمادی دیب، یاکه بولماغان اشنی بولدی دیب آنط ایتو کبی. یالغانغه آنطایتو، توبه‌سز کیچرلمی‌تورغان زور گناهدر.

یمین لغو: بر اشنك یالغان ایکانن بلمیچه، یالغان توگل دیب اویلاب، آنط ایتودر. مثلا بر، بولماغان اشنی بولغان دیب اویلاب، بولدی دیب

آنط ايتسه، يا كه بر، بولغان اشنى بولماغان ديب اويلاب، بولمادى ديب آنط ايتسه، يمين لغو بولور. يمين لغو بله‌ن يمين ايتكان كشى، گناهلى بولماس.

يمين منعقد: كيله‌چكده، بر اشنى قيلورمن، يايسه قيلمام ديب آنط ايتودر. يمين منعقد بله‌ن يمين ايتكان كشى، حرام اش اشله‌رگه يمين ايتكان بولماسه، بو كشيگه آنطنده تورو لازم بولور؛ حرام اشنى قيلورغه آنط ايتسه، «آتا-آناسينه خدمت ايتمه‌سكه آنط ايتو كبى» آنطن بوزوب، حانث بولورغه تييش بولور. حانث بولغاچ، بو كشيگه كفارت لازم بولور.

بر كشى حلال نه‌رسه‌نى اوزينه حرام قيلسه، يعنى بو نه‌رسه‌نى اوزيمه حرام قيلدم ديسه، يمين بولور. لكن بو كشيگه اول نه‌رسه حرام بولماس. اگر حانث بولسه، كفارت لازم بولور. مثلا بر كشى: «چه‌ى اچونى اوزيمه حرام قيلدم» ديسه، يمين بولور. لكن بو كشيگه چه‌ى حرام بولماس. بو كشى چه‌ينى اچووى بله‌ن حانث بولوب، كفارت لازم بولور.

يمين منعقدده، يمينى قصدا بوزسه‌ده، يا كه اونوتوب، يايسه بر كشينك كوچله‌وى بله‌ن بوزسه‌ده حانث بولوب، كفارت لازم بولور.

الله‌نك اسملرندن بولغان بر اسمى بله‌ن يمين ايتسه‌گنه، يمين بولور. مثلا الله بله‌ن آنط ايتم ديسه، يايسه الله‌نك عزتى بله‌ن آنط ايتم، ديسه، يمين بولور؛ الله‌نك اسملرندن باشقه بر نه‌رسه بله‌ن آنط ايتسه، يمين بولماس. مثلا پيغمبر بله‌ن آنط ايتم ديسه، يايسه قوياش بله‌ن آنط ايتم ديسه، يمين بولماس. يعنى بر كشى يمين منعقدده الله اسمندن باشقه نه‌رسه بله‌ن آنط ايتوب، آنطن بوزسه، كفارت لازم بولماس لكن الله اسمندن باشقه نه‌رسه بله‌ن آنط ايتو زور گناهدر.

كفارت: يمين منعقد بله‌ن يمين قيلغان كشى حانث بولسه، يمين‌نك كفارتى اوچون تله‌سه بر قل آزاد ايته‌ر؛ يايسه اون فقيرنى آشاتور، يا كه اون فقيرنك هر برينه فطر صدقه‌سى قدر صدقه بيرور؛ يا كه اون فقيرگه بره‌ر كييم بيرور. بولارنك برسينه‌ده كوچى يتمه‌سه، توتاشدن اوچ كون روزه توتار. قل آزاد ايته‌رگه، يا كه اون فقيرنى آشاتورغه، يا كه كييم بيرورگه كوچى ييتكان كشى، اوچ كون روزه توتسه، كفارت اوستندن توشمه‌س.